

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 19/08/2016

VII.501.62.2016.MM

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Aleje Ujazdowskie 11

00-950 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Mając na uwadze problemy, jakie napotykają polscy rodzice w Niemczech, takie jak dyskryminacja w powierzaniu opieki nad dziećmi przez niemieckie sądy, brak możliwości porozumiewania się ze swoimi dziećmi w języku polskim, spotkania rodziców z dzieckiem tylko pod nadzorem niemieckich urzędników *Jugendamt* – niemieckiej Instytucji ds. Wychowania Dzieci i Młodzieży, czy też kwestie dotyczące odbierania małoletnich obywateli polskich ich rodzicom przez *Jugendamt*, **Rzecznik Praw Obywatelskich prowadzi od wielu lat stały monitoring sytuacji polskich obywateli przebywających lub zamieszkałych w Niemczech.** W wyniku napływających skarg, kierowanych zarówno przez indywidualne osoby, jak również stowarzyszenia, w ramach prowadzonej przez RPO współpracy międzynarodowej z instytucjami ochrony praw człowieka powyższe problemy są przedmiotem regularnej analizy i działań.

W ostatnich dniach w mediach pojawiły się liczne informacje (m.in. artykuł *Niemiecki urząd odebrał Polce trzydniowe niemowlę. Resort sprawiedliwości interweniuje*, opublikowany na portalu polsatnews.pl w dniu 17 sierpnia 2016 r.) o sprawie obywatelki polskiej, której w dniu 2 sierpnia 2016 r. urzędnicy niemieckiego *Jugendamt* w szpitalu w Esslingen odebrali dziecko dwa dni po porodzie, bez przedstawienia pisemnego

uzasadnienia takiego działania. Z informacji wynika również, że Ministerstwo Sprawiedliwości zareagowało w tej sprawie, kierując wystąpienia do strony niemieckiej.

Opisana w mediach sytuacja budzi poważne wątpliwości z punktu widzenia poszanowania podstawowych praw i wolności obywatela polskiego. W szczególności należy podkreślić, że chociaż zdarzenie miało miejsce poza terytorium Polski, to art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, której stroną są również Niemcy, gwarantuje poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób. W niniejszej sprawie **poważne wątpliwości budzi zaistnienie którejkolwiek z przesłanek uzasadniających ingerencję w życie rodzinne.**

Z treści informacji prasowych wynika również, że w niniejszej sprawie nadano dziecku niemieckie obywatelstwo pomimo tego, że jego matka i jej mąż posiadają obywatelstwo polskie. Zgodnie z art. 34 Konstytucji RP obywatelstwo polskie nabywa się przez urodzenie z rodziców będących obywatelami polskimi. Według doniesień prasowych, matka nie wniosowała o nadanie dziecku obywatelstwa niemieckiego. Sposoby nabywania obywatelstwa niemieckiego reguluje ustawa o obywatelstwie niemieckim (*Staatsangehörigkeitsgesetz, StAG*, zmieniona ostatnio 28 października 2015 r.). Zgodnie z § 3 StAG obywatelstwo niemieckie może zostać nabyte m.in. przez urodzenie dziecka niemieckich rodziców lub rodziców od 8 lat zamieszkujących w Niemczech. W tym przypadku należy zatem ustalić, czy taka sytuacja miała miejsce i czy zostały spełnione przesłanki uzasadniające przyznanie automatycznie obywatelstwa niemieckiego.

Działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) zwracam się **z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o przekazanie szczegółowych informacji na temat działań podjętych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w niniejszej sprawie oraz efektów prowadzonych rozmów.** Jednocześnie pragnę wyrazić nadzieję na skuteczność działań podjętych przez Ministerstwo Sprawiedliwości mających na celu ochronę poszanowania praw i wolności

obywateli polskich w niniejszej sprawie oraz zapewnić o mojej współpracy w tym obszarze. Pragnę również uprzejmie poinformować, że w sprawie tej skierowane zostało również pismo do Konsula Generalnego RP w Monachium z prośbą o informacje o podjętych działaniach.

Załącznik 1

Z wyrazami szacunku,

Bodo